

КРОЗ БЕОГРАДСКЕ ЛИКОВНЕ ГАЛЕРИЈЕ

ПОВОДОМ ИЗЛОЖБЕ НАНДОРА ГЛИДА

Нандор Глид, београдски вајар, јавио се после дуже паузе са скулптуром која има дуалистички карактер. На недавној изложби (у Галерији Дома ЈНА у Београду) видели смо Глидов познати циклус споменика жртвама рата (Маутхаузен, Дахау, Крагујевац), са којим је у тесној вези и његова графика (Треблинка, Аушвиц, Мајданпек), јер обрађује исту тематику. Посебно место заузимају портрети, које је Глид радио и раније, са којима је и ушао у београдски уметнички живот. Треба истаћи да Глид поседује лепо пластично осећање, које се огледа у сажетим, кристалним формама, усредсређеним на карактер личности. Извесна повезаност и монолитност одликују ове портрете без патетике, непосредне и снажне.

Што се тиче скулптуре жртва рата — композиција — Глид је ту нашао је-

дан нов израз који својом линеарношћу прелази постепено у неку врсту језивог орнамента у коме се распознају извитоперене и конвулзивне форме. Ту пластика често уступа место линији, омогућивши јој већу наративност, већу динамику у прожимању облика, у њиховом свођењу на ствари, каква је и била коначно судбина тих жртва.

У томе стилу има оригиналности, једне личне ноте, која је у контакту са мотивом наша свој језик, гдегде прожет враћањем пластици. пунијим формама, скулптури у најобичнијем смислу те речи (Апотеоза бола). Међутим у тој шеми облика и линија, који се дехуманизују да би постали преплет или декоративни мотив налази се једно осећање за односе тих облика, за контрасте линија, за композицију, у ствари

једна концепција којој је све подређено, која условљава јединство стила.

Глид је нашао још једну могућност обраде својих тема: графику. Добро оријентисан о улози црног и белог у овој дисциплини, он употпуњује слику страдања жртва фашизма једном новом драматиком. По њој се види да је Глид исто толико близак и графици, ако не и сликарству, јер схвата и искоришћује елементе који су сасвим опречни његовом стилу у скулптури. Тиме је показао разноликост видова свог ликовног интересовања и не само то, него и богатство у осећајности блиској не само човеку, него људима, догађајима и своме времену. На тај начин Глид постаје тумач једног посебног света — света страве и ужаса који је владао поробљеном Европом до 1945. године.

П. В.